



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Majoritate, competente ratione Ordinis & Antiquitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

tem sibi non competere scit, & nihilominus usurpat: qui ob bonæ fidei, ad omnem præscriptionem necessariæ, c. *fin. de Prescript.* defectum, utique non præscribit. Secus eveniret, si Jurisdictionis & Imperii, uti & carceris usus bonâ fide & legitimo tempore, hoc est, quadraginta annis cum titulo vel tempore immemoriali, c. 1. *de Prescript. in 6.* imò secundum aliquos quadraginta annis, etiam sine titulo continuaretur. Qua de re *Lib. 2. Tit. 26. art. 6.* sermo redibit.

24. Officium iudicis & jurisdictio Ordinaria, quæ Vicaria non est, in perso-

na finitur ipsius morte, renuntiatione ab eo, ad quem spectat, acceptatâ, c. *Denique 6. q. 3.* depositione ab officio, five istius privatione & transiitione, Holtienf. *in Summa de Offic. Ord. n. 3.* Non Vicaria, inquã, & *In persona.* Prius quia Vicariæ, uti etiam Delegatæ, aliam rationem & finem esse, patet ex *offic. Tit. 28. n. 50.* & *Tit. 29. à n. 71.* Posteriorius; quia, si inhæreat magistratui, dignitati, officio, personæ mortuæ, renuntiantie, depositâ &c. non finitur: sed cum Magistratu &c. transit ad ejus successorum.



TITVLVS XXXIII.

De Majoritate & Obedientia.

Suprà relatorum Judicum & aliarum personarum Ecclesiasticarum non omnes pares; sed, sicut Beatorum Spirituum in Triumphan- te, *can. fin. dist. 89.* sic & in Militante Ecclesia Clericorum aliarumque personarum Ecclesiasticarum varii Ordines & gradus, & horum alii majores sunt, alii minores: & alii quidem sollicitudinem & dilectionem, tanquam subditis: alii verò reverentiam & obedientiam, tanquam majoribus debent. Ex qua causa, paucis discutimus.

ARTICVLVS I.

De Majoritate, competente ratione Ordinis & Antiquitatis.

SUMMARIUM.

1. Major quis altero est Ratione Ordinis,
2. Prefertim à Papa accepti:
3. A quo ordinatum dependere eum & pifcopus potest.
4. Antiquitatis in curia & castrii,
5. In Academiis & Gymnasiis,
6. In Religiosis Ordinibus,
7. Et in Ecclesiis ratio habetur.
8. In his, prius possidens, ante privatio præfertur:
9. Si ipsum non colligant,
10. Sed alius à possessione capenda impeditur.
11. In possessione unâ horâ prior præfertur.
12. Canonici recuperatio non simul recuperatur pristinus locus:
13. Nihil

13. *Nisi ille non plenè fuisset amissus.*

MAjor quis alterò ex variis & quinque potissimum causis esse potest.

1. Primò quidem ratione Ordinis: quò modò Episcopus Presbyterò: iste Diaconò: Diaconus Subdiaconò: iste in minoribus Ordinibus constitutò, & demum Clericus quicumque laicò, etiam Monachò, est major, *can. A Subdiaconatu 5. can. Non oportet 14. Et. dist. 93. c. 1. hie*; adeò; ut, cæteris paribus, qui superiorem Ordinem prius consecutus est, Jure præferatur aliis, eundem ordinem post ipsum consecutus: licet isti ad clericatum per primam Tonfuram, aut etiam Ordines minores, ante ipsum assumpti, vel in Ecclesia fuerint recepti, *c. Statuimus 15.* Ratio est; quia prærogativa Ordinis dignior est eà, quæ oritur ex temporis antiquitate, Vivianus *in c. cit. & ibi Barbola n. 1. & 2.* Ejus tamen textus dispositioni Consuetudine derogatum videtur in multis Ecclesiis: in quibus, prior tempore, potior etiam Jure censetur, secundum *Reg. Qui prior 54. in 6.* & propterea in Canonicum prius receptus, in capitulo & choro, & ipsa præbendarum affectatione alios, nullà habità superioris Ordinis ratione, antecedit. Quam Consuetudinem, licet tanquam Ecclesiæ honestati contrariam, damnet Panorm. *in c. cit. pr.* alii tamen cum Felino *in c. cit. n. 1.* defendunt *arg. c. fin. de Consuet. in 6.* ubi, vacantes præbendas optandi jus antiquioribus Canonicis tribuens Consuetudo, nullà sacræ Ordinationis habità ratione, approbatur.

2. Secundò, ex pluribus ejusdem Ordinis Clericis, cæteris paribus, etiam in concursu & collatione beneficiorum præferendus est, qui eum Ordinis gradum à summo Pontifice est consecutus, *c. Per*

tuas 7. ubi Glossa *V. Subdiaconatus & Gonzalez ad Reg. 8. Gloss. 3. proam. n. 116.* Non quidem; quòd per Sacramentalem Ordinationem ab isto plus, quam alii ab inferioribus Ordinatis consequatur, contra textum *can. Cum tantum 47. dist. 4. de Consec. sed*; ut summi Pontificis, eum suà Ordinatione dignum judicantis, testimonio deferatur: & in ordinato super humanas omnes excellenti ordinantis dignitati honor & reverentia exhibeatur. Ob quam causam ab isto Ordine aliquò initiatus ad altiore sine ejus licentia ab alio nequit promoveri, *c. Cum in distribuendis 12. de Temp. Ordinar.*

Non desunt DD. qui, à Papa ordinatum propter crimen commissum ab Ordinis officio suspendi & deponi ab Episcopo posse, negent cum Glossa in *c. Per tuas cit. V. Subdiaconatus*; partim *arg. istius c. & c. Cum in distribuendis cit. partim*; quòd regulariter, quem quis non potest ordinare, etiam nequeat judicare, *can. Nullus Primas 9. q. 2. & c. Nullus 3. de Paroch.* Sed melius, perinde ut alios, sic etiam à Papa ordinatos clericos dicecesanos suspendi & deponi ab Episcopo posse, *in c. Per tuas cit.* cum Panormit. *n. 2.* & Felino *n. 1.* defendit Laiman *in fine*; quòd Papali ordinatione ab Ordinarii sui jurisdictione nullo Jure eximantur: & propterea iste in eos perinde, ut in cæteros clericos delinquentes procedere: & sicut hos, sic etiam ipsos à beneficio & ipso etiam, tam Ordinis à Papa collati quam administrationis & jurisdictionis officio, suspendere ac deponere possit: sicut Papali provisione vel institutione beneficia consecuti eà, quam commissi criminis gravitas exigit, etiam suspensionis à beneficio, imò omnimodæ privationis poenâ plecti ab ipso possunt.

Neque

Neque contrarium persuadent pro eo allegati textus; quia aliteris Ordinis Papæ, qui inferiorem contulit, à Jure facta reservatio, hōc ipsō; quōd potestati Ordinariæ deroget, ad alios Jure non expressos casus, non est extendenda.

Neque etiā ratio; quia Episcopus eum, licet ordinare per accidens ob honorem & reverentiam Papæ nequeat, ordinare tamen per se potuisset; cum sit ipsius subditus dioecesanus: & talis esse non desinat per ordinationem Papæ. Unde *can. & c. Nullus cit.* traditæ doctrinæ & quasi Regulæ locus non est casu, quō Ordines, ab alio per accidens collati, de Jure conferri ab alio potuissent; & per ejusmodi ordinationem non subtrahuntur jurisdictioni Ordinarii sui, sicut à Papa ordinatum à proprii sui Episcopi jurisdictione non eximi, præter alios docet Cochier *p. 1. de Jurisd. Ord. in Exempt. q. 21. n. 3.*

4. Tertiò, ratione Antiquitatis sive prioritatis, cæteris paribus, in sessione & processionibus, in voce sive suffragio, in subscriptione & sigilli appositione & aliis ejusmodi prærogativis præfertur, qui tempore est prior, ut ex communi aliorum sensu, *inc. 1.* notant Hostiensis *n. 5.* Panormit. *n. 2.* Fagnanus *n. 7.* & Magister usus docet; sic enim jam olim, in Senatum prius cooptati, potiorem gradum obtinuerunt in actibus publicis & privatis, & inter ipsos Consules ille major habebatur apud Romanos, qui prius Consulatum in Urbe obtinuisset, ut Tullio & Tacito allegatis, tradit Gonzalez *in c. 1. cit. n. 6.* sic in castris, qui prius militare caperunt, aut gradum aliquem sunt affecti, aliis præferebantur, Panormit. *in c. cit. n. 3.*

5. In Literarum quoque Gymnasiis & Academiis plures ejusdem Facultatis seu

Collegii Professores, nisi ratione Prærogativæ sive honoratoris lectionis specialis prærogativæ aliquis gaudeat, locum sibi vendicant, prout quisque ante vel post alios ad Cathedram evedus, Lainan *in c. 1. cit.* aut lauream est consecutus; & ejusdem status sive qualitatis Studiosi illustres eò, quò in Album sive, ut vocamus, Matriculam relati sunt, ordine alios sequuntur vel antecedunt, ut docet praxis quotidiana. Cui non advesatur; quòd in Literariæ Universitatis Matriculam ante alios relati, honoratorem locum etiam occupent in cæteris sive Sodalitatibus Marianis, quantumvis in stellarum Album & Sodalium numerum post alios referantur; quia ejusmodi cæterus, uti etiam Linguarum & exercitorum Equestrium & similes Scholæ ætate sunt Academiis & Gymnasiis; & propterea, qui in his, etiam in illis alios antecedit, *arg. Reg. Accusation. q. in 6.*

Simili modò, licet, sicut ceteri Sculares Regularibus, sic etiam Monachi & Canonici Regulares Mendicantes in processionibus publicis (speciali jure & propria alicujus Ordinis festinate conclusis) præferantur, Barbosa *Jur. Eccl. lib. 1. cap. 43. n. 161.* ex Monachorum tamen & Canonicorum Regularium, atque ipsi etiam Mendicantium Ordines (particularium monasteriorum vel Congregationum privilegiis & locorum consuetudinibus seclusis) ferè, qui institutionis & approbationis antiquitate, etiam præcedentiæ prærogativæ aliis sunt potiores, Boërius *de Ord. Grad. p. 1. n. 26.* & Tamburinus *Tom. 1. de Jur. Abbat. disp. 25. q. 1. n. 12.* Et ex pluribus ejusdem Ordinis Religiosorum familiis in eadem civitate existentibus, cujus fundatio sive introductio antiquior est, postea erecta monasteria & introductos Religiosos

ligiosos antecedit, *citr. Barbosa cap. 43. n. 192.* & Tamburin. *n. 12.*

In particularibus etiam Regularium Conventibus & Congregationibus ferè aliis anteponuntur Patres aut Fratres, qui antiquiores sunt Professione, *arg. c. 1. quod à Rota decisum, refert Fagnanus in c. cit. n. 8.*

7. Demum, in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, qui in receptione & apprehendenda possessione alios prævenit, in stallo, voce, optione & cæteris ejusmodi juribus ac prærogativis præcedit, Laiman *l. cit.* & alii id defumantes ex *c. cit. & Reg. Qui prior 54. in 6. ex l. 1. ff. de Albo scrib. l. unicuique 7. l. Comparimus 13. C. De prox. Sacr. scrib. & l. fin. C. de Privileg. eorum, qui in palat.* Idem suadet ratio; quia honor major in Republica & Ecclesia, cæteris paribus, debetur iis, qui plus meriti sunt, *l. Nemo 2. in fine C. de Offic. Magistr. Offic. & sapientiores sunt ac peritiores: plus autem meriti, qui in Reipublica & Ecclesia obsequiis diutius perstitierunt, can. Miramur 4. in fine dist. 61. & sapientiores peritioresque esse præsumuntur, qui sunt antiquiores; quia sapientia rerumque peritia per experientiam, & ista per usum diuturnum comparatur: & propterea plus umbra fenis quam ensis & eloquentia juvenis posse, à Baldo in *c. 1. de Renuntiati. n. 1.* & antiquius dicitur non solum, quod vetustius, sed etiam quod potius, venerabilius & melius est, ut eruditè Tiraquellus de *Primogen. præfat. n. 86.* Ubi*

8. Dubium & non ita pridem magnâ partium contentione agitata controversia est, uter alteri præferendus sit ex duobus v.g. Canonicis aut Senatoribus, quorum unus in provisione, alter in possessione est prior, v.g. cum priori super provisione mota est litis: & istâ corâ iudice pen-

dente, in Ecclesia vacantis sibi que collati canonicatus possessionem alius, & demum, lite finitâ, eam caput, qui primò est provivus. Priorem in possessione alteri præferendum, si, qui ante eum provivus est, in literis præsentandis & apprehendenda possessione negligens fuit, non facillè erit, qui inficias eat.

An etiam, quando ejus culpa vel negligentia non intervenit, sed à possessione capienda ab alio prohibitus fuit, dubitandi ratio est partim; quòd plenum jus in re tribuat collatio, *c. fin. de Concess. Prab. Jalon. in l. Quoties 15. C. de R. V. n. 3.* & possessionis adeptio, quantumvis post alium facta, ad id, quò fieri debuit, ac proinde, facta posteriori, ad anterius tempus retrahatur; partim verò; quòd tritò Juris Axiomate pro facto habeatur, quòd fieri debebat: si per eum, à quo fieri debuit, non stetit, quò minus factum fuerit: sive, ut alii loquuntur, factum & faciendum tali casu paria reputentur, *arg. l. Filiusfamilias 43. ff. de Testam. milit. & prioritas currere incipiat à die, quò quis admitti debuisset, si quò minus admitteretur, per eum non stetit, secundùm decis. Rotæ, canonicū, cui à Capitulo denegata possessio fuit, quoad prærogativas & alia canonicorū emolumenta pro admisso non semel habentis, apud Barb. *citr. cap. 18. n. 13.* Quib⁹ rationibus & Rotæ præsertim decisionibus permotus Rochus de Curte in *c. fin. de Consuet. f. 4. n. 11.* priorem in provisione absolutè præfert, quoties per eum non stetit, quò minus possessione prius inchoaret.*

Sed melius propositam dubitationem alii resolvunt auxiliò distinctionis inter duos casus. Unum scilicet, quò prius provivus à possessionis apprehensione ab adversario sive colligante: alterū verò, quò is ab aliquo tertio fuit impeditus: & licet priori casu prius provivus col-

T t t

sum col-

sum colliganti, quoad provisionem posteriori, sed quoad possessionem priori, praeferant, propter allatas rationes, & ne iste ex sua iniquitate commodum consequatur, contra textum *c. Sedes 19. de Rescript. § 1. In fundo 38. ff. de R. V.*

10. posteriori tamen, sive eò casu, quò, ne possessionem antè caperet, non postea provifus, sed à tertio aliquo mota lis vel aliud impedimentum obstitit, priorem in possessione, quoad sedem, vocem, optionem & similes praeogativas alteri praeferendum, multò frequentiori calculo docent & pluribus Rotæ decif. allegatis firmant Gonzalez in Reg. 8. Proom. §. 3. n. 23. & Barbosa de Canon. & Dignit. cap. 18. n. 12. quibus plurimarum Ecclesiarum & Collegiorum praxis, & ratio etiam suffragatur; quia imprimis, prior in possessione, Ecclesiae prius servire, ejusque munera & onera subire capit; in servitio autem & oneribus lubendis alios praevenientem prae aliis convenit honorari, *l. Nemo Scan. Miramur cit.* Deinde; quia prior sedes & similes praeogativae sunt fructus & comoda possessionis, Glossa in *c. Cum olim 14. V. Capitulo hic & Selva de Benef. p. 3. q. 40. n. 4.* fructus autem rei pertinent ad bonae fidei possessorem, *l. Bone 48. ff. de Acquir. rer. domin. § c. Consultationibus 19. de Jure patronat.* Et demum; quòd, licet collatio tribuat jus in re sive titulum beneficii, plena tamen ejus affectio sine possessione & fructuum perceptione non habeatur; & propterea ista carens Ventosum duntaxat seu fictum, & non propriè dictum beneficium habere dicatur, Gomez in Reg. de Annali poss. q. 17. n. 3. & 4.

Quare corrui in contrarium allata ratio prior: quae allegata possessionis retrotractio locum duntaxat habet casu, quò prius provifus à possessione factò ad-

versarii impeditur, per tradita à Felino in *c. Cum causam 7. de Test. § Ausp. n. 16. & cit. Gomez q. 14.*

Neque majorem vim habet altera; quia faciendum pro facto, & à possessione impeditus pro possessore habet solummodo in praedictum illius; qui, ne, quòd debebat, fieret, possessioni capiendae posuit impedimentum, cit. Gonzalez Gloss. 27. n. 46. & Barbosa n. 50. eamque ob causam isti allegata Rotæ decifione quoad praeogativas & comoda capitularia pro admisso & Capitulari habendum, meritò censentum, cui canonicatus possessio à Capitulo iniquè & denegata.

Haecenus pro antiquiori possessione tradita locum habeat Primò, quantumvis in possessione capiendae uno tantum die, hora vel momento praecessisse, Felinus & Decius in *c. Pastoralis 14. de Rescript. n. 5. & Gonzalez cit. Gloss. 3. à n. 44.*

Secundò, in canonico, qui post canonicatus plenam adeptionem ejus & jurium Collegialium quasi possessione privatus est v.g. ob crimen; nam etiam huic, si ex gratia & per viam novae collationis restituatur, non pristinum amissus, sed novissimus locus debetur; in iis tantum praefertur, qui post ejus institutionem in Collegium sunt recepti, *c. Ex insinuatione 26. de Simonia, cit. Felinus n. 4. & Barbosa n. 2.*

Tertiò, in Canonico, qui summo resignavit, & alium canonicatum in alia, imò etiam in eadem Ecclesia obtinuit; nam etiam huic postremus in alia, ad quam transiit: & in eadem Ecclesia non dimissi, sed de novo obtenti, locus debetur, *arg. c. cit. ubi Glossa 7. Prima, Barbosa cit. cap. 18. n. 16.*

Aliter res se habet cum eo, qui canonicatum permutat, si permutatio sit

festum non fortiaur; huic enim ad suam canonicatum redeunt pristinus locus debetur; quia illum non dimisit absolute, sed sub alterius obtinendi conditione; quâ proinde deficiente, cum illum per conditionem causâ datâ causâ non secutâ repetit, *c. Cum Univerforum 8. de Rer. perm.* pristinus & non novus Canonicus censetur: quod à S. Congreg. decisum, testis est Barbosa n. 17.

ARTICULUS II.

De eadem competente ratione Privilegii & Dignitatis.

SUMMARIUM.

14. Ex privilegio aliquando quis alios antecedit.
15. Ratione Dignitatis omnibus major est Papa:
16. Cui proximi sunt S. R. E. Cardinales:
17. Ex quibus Episcopi Presbyteros,
18. Et hi Diaconos antecedunt.
19. Eos sequuntur Patriarcha & Primates,
20. Archi- & Episcopi,
21. Abbates & Ordinum Generales,
22. De precedentia Curialium Papa:
23. Inter Canonicos, Cathedrales Abbates & Vicarium generalem:
24. Inter hunc & Canonicos Sede vacante:
25. Inter eundem & Abbates:
26. Hos & Protonotarios Apostolicos:
27. Inter Canonicos & ceteros Clericos.
28. Lites de precedentia in Processionibus extrajudicialiter componit,
29. Et in judicio Petitorio definit Episcopus.

30. In Possessorio aliquando ipse,
31. Aliquando competens iudex etiam laicus est:
32. Qui etiam cognoscit de precedentia ex jure merè temporali.
33. Obedientia tria exigit,
34. Et debetur majoribus ratione Jurisdictionis.

Quartò, ratione Privilegii in Ecclesia etiam aliis major habetur, cujus personam vel dignitatem summus Pontifex aliis vult anteferri: quomodo inter Patriarchas, post Romanum cæterorum Principem, Constantinopolitanus, quantumvis Antiquitate sive Origine Antiochenò & Alexandrinò posterior sit, primum locum obtinet, *can. Renovantes 6. can. seq. dist. 22. & c. Antiqua 23. de Privileg.* ob honorem in ea Urbe collocatæ Regiæ Imperatorum Orientis: quæ propterea etiam Novæ Romæ appellatione fuit condecorata, *can. Constantinopolitana 3. dist. cit. & Novell. 70. cap. 1. Tholosan. Synagmat. lib. 15. cap. 5. n. 7.*

Quintò, ratione Dignitatis, Jurisdictionis & Administrationis: cujus ratione in Orbe Christiano toto cæteras Ecclesiasticas, ac proinde etiam Seculares potestates, & ipsum etiam Imperatorem, summus Pontifex antecedit, *c. Solita 6. ubi Papa & Imperator magnis duobus Luminaribus, inter cœli fidéra principatum obtinentibus, comparantur: & ille Luminare majus, iste Luminare minus nominantur; quòd, sicut sol tanquam Luminare majus, lunam tanquam luminare minus, splendore Majestatisque, sic ex duabus Dignitatibus, quibus mundus regitur, *can. Duo 10. dist. 96.* sacra & Pontificalis potestate & autoritate Imperialem superet ac Regalem, ut in *c. cit.* notat Gonzalez n. 8.*

T t t a in fine;